

PEGA INFANTIL

Mireia Domínguez Rivero. Responsable de sala infantil de la biblioteca Torras i Bages. Vilafranca del Penedès. Tel. 938904030. dominguezrm@diba.cat.

Eva Delriu Belmà. Responsable de sala infantil de la biblioteca Torras i Bages Vilafranca del Penedès. Tel. 938904030. delriube@diba.cat.

Núria del Campo Balada. Cap de zona Alt Penedès i Garraf. Directora de la biblioteca Torras i Bages. Vilafranca del Penedès. Tel. 938904030. delcampobn@diba.cat.

Resum:

El grup de treball PEGA INFANTIL es va crear l'any 2013 amb l'objectiu compartir experiències i aprofitar recursos entre les biblioteques de l'Alt Penedès i el Garraf. El formen els responsables de les sales infantils de cada biblioteca i treballen de forma col·laborativa, per tal d'adquirir competències i recursos que fomentin la lectura entre els infants que visiten les biblioteques. A través del grup de treball, es faciliten activitats en xarxa i es creen continguts a la mida de la zona i de les responsables de les sales infantils. Les accions que sorgeixen del treball en comú, a partir d'un eix temàtic transversal (que pot ser vinculat a una efemèride, un tema d'interès general o una casuística pròpia del territori) es poden aplicar tant a les visites escolars com a altres tipus d'activitats programades amb infants.

Resumen:

El grupo de trabajo PEGA INFANTIL se creó en 2013 con el objetivo compartir experiencias y aprovechar recursos entre las bibliotecas del Alt Penedès y Garraf. El conforman los responsables de las salas infantiles de cada biblioteca y trabajan de forma colaborativa, para adquirir competencias y recursos que fomenten la lectura entre los niños y niñas que visitan las bibliotecas. A través del grupo de trabajo, se facilitan actividades en red, se crean contenidos a la medida de la zona y de las responsables de las salas infantiles. Las acciones que surgen del trabajo en común, a partir de un eje temático transversal, (que puede ser vinculado a una efeméride, a un

tema de interés general o a una casuística propia del territorio) se pueden aplicar tanto a las visitas escolares como otros tipos de actividades programadas con niños.

Paraules clau: lectura, foment, infantil, comunitat, Alt Penedès, Garraf, cooperació, comunitatXBM

Palabras clave: lectura, fomento, infantil, comunidad, Alt Penedès, Garraf, cooperación, comunitatXBM

1. Membres

Els responsables de les sales infantils de les biblioteques de l'Alt Penedès i el Garraf i membres actuals del grup són els següents:

Biblioteca Manuel de Pedrolo (Sant Pere de Ribes)

Anna Bertran / Laia Bertran

Biblioteca Josep Roig i Raventós (Sitges)

Bàrbara Pañella

Biblioteca Joan Oliva (Vilanova i la Geltrú)

Carme Parrillas / Blanca Moragas

Biblioteca Josep Pla (Sant Pere de Ribes)

Ester Callao

La Biblioteca (Santa Margarida i els Monjos)

Gemma Grau

Bibliotecària itinerant zona Alt Penedès i Garraf

Imma Martínez

Biblioteca M. Àngels Torrents (Sant Pere de Riudebitlles)

Jaume Felipe

Biblioteca Jaume Vila i Pascual (Gelida)

Marga Hernández / Montse Julià

Dinamitzadora del grup, Biblioteca Torras i Bages (Vilafranca del Penedès)

Mireia Domínguez / Eva Delriu / Marina Llobet

Biblioteca Armand Cardona i Torrandell (Vilanova i la Geltrú)

Susana Peix / Xavier Roset

Biblioteca Santiago Rusiñol (Sitges)

Susanna Reyes

Biblioteca Ramon Bosch de Noya (Sant Sadurní d'Anoia)

Teresa Galimany

Amb la col·laboració de Montse Álvarez, responsable de cooperació bibliotecària de la Gerència de Serveis de Biblioteques, i Núria del Campo, directora de la biblioteca Torras i Bages i cap de zona Penedès-Garraf.

2. Antecedents i objectius

El grup PEGAINfantil es crea l'any 2013. Neix a la biblioteca Torras i Bages de Vilafranca del Penedès amb la participació de Montse Àlvarez, responsable de cooperació bibliotecària de la Gerència de Serveis de Biblioteques, Núria del Campo, directora de la biblioteca Torras i Bages i cap de zona Alt Penedès-Garraf, Mireia Domínguez i Eva Delriu, responsables de la sala infantil de la biblioteca Torras i Bages. Aquesta primera trobada es porta a terme perquè es detecta la necessitat, a les biblioteques de la zona Alt Penedès-Garraf, de compartir experiències comunes a les sales infantils i d'aprofitar recursos entre biblioteques properes. Arran d'aquesta necessitat, es proposa la creació d'un grup a la comunitat virtual XBM.

Seguint les passes necessàries per a la creació d'aquest grup, durant aquesta reunió es determinen els objectius, els membres del grup (tots els responsables de sala infantil de la zona Penedès-Garraf) i el nom del grup, «PEGAINfantil» (PE de Penedès i GA de Garraf), símbol de cohesió i unió dels seus membres i una aposta d'encaix en un grup unitari.

Amb el propòsit clar de ser un punt de trobada per als responsables infantils de les biblioteques de la zona, s'afegeix també l'objectiu de crear un projecte que no suposi un treball feixuc per realitzar en solitari, sinó una unió d'esforços per aconseguir un resultat que pugui ser útil a tots els integrants del grup i es pugui exportar a les biblioteques de la xarxa.

Tenint present l'origen i el propòsit de la creació del grup, s'estableixen els objectius següents:

- Crear un conjunt de materials de producció pròpia que facilitaran la realització d'activitats adreçades al públic infantil per tal de fomentar la lectura.
- Treballar de forma conjunta a tota la zona un tema concret i d'interès general.
- Facilitar el treball en xarxa i crear uns continguts a la mida de la zona.
- Potenciar les visites escolars a la zona perquè totes les biblioteques integrants puguin gaudir d'un seguit de recursos sense que suposi un esforç extra per als responsables.

3. Metodologia

Per tal d'implementar les accions anuals del grup, s'estableix una metodologia de treball que es porta a terme des de la creació i fins a l'actualitat:

- Realització de cinc reunions o trobades durant el curs escolar. Les dates es consensuen entre tots els membres per tal de poder assistir a totes les reunions sense suposar un greuge als equipaments bibliotecaris de la zona.
- Les reunions es realitzaran a totes les biblioteques de la zona i cada trobada es farà alternant les dues comarques. A cadascuna d'aquestes reunions els responsables de la biblioteca faran una petita visita a l'equipament.
- La biblioteca que acull la reunió presentarà una bona pràctica relacionada amb el treball que es duu a terme a la sala infantil.
- Les sessions de treball seran presencials i també es crearan continguts, temes de debat i documents a la plataforma XBM.

Algunes d'aquestes trobades també poden aportar els coneixements de professionals externs relacionats amb l'àmbit infantil.

Aquesta metodologia de treball ens ha permès crear un «caixa d'eines» sobre diverses temàtiques. En aquestes caixes es treballa el foment de la lectura a partir d'un eix temàtic transversal, que pot ser vinculat a una efemèride, un tema d'interès general, una casuística pròpia del territori Penedès-Garraf, etc. Les accions que sorgeixen del treball en comú es poden aplicar tant a les visites escolars com a altres tipus d'activitats programades amb infants (casals d'estiu, hores del conte, tallers, etc.).

4. Projectes

4.1 Caixa d'eines 1714

Es realitza durant el curs 2013-2014, amb motiu de la commemoració del Tricentenari del final de la Guerra de Successió i el setge del 1714 a Barcelona.

4.1.1 Objectius

Explicar els fets històrics d'una forma amena i entenedora. Dotar a biblioteques i centres d'ensenyament d'eines per treballar el tema. Difondre el fons de les biblioteques. Intercanviar experiències i objectius amb els centres educatius.

D'aquest treball va sorgir un dossier que podeu consultar al lloc web de la Diputació de Barcelona: www.diba.cat/web/biblioteques/publicacions-i-documents/-/cercadador/cerca.

4.1.2 Continguts

Club de lectura 1714

Edat del públic a qui va dirigit: entre 10 i 12 anys.

Dinàmica de la sessió: es pot començar per una primera ronda d'opinions sobre si ha agradat o no el llibre i per què. En una segona ronda, es recolzarien o rebatrien les diferents aportacions, introduint finalment un o diversos temes per a la reflexió recollits a les propostes temàtiques.

Les obres proposades per dur a terme el club de lectura van ser:

- LARREULA, Enric. *Ala de corb: Barcelona 1714, la batalla final*. Barcelona: Baula, 2014.
- CABRÉ, Jaume. *La història que en Roc Pons no coneixia, 1714*. Barcelona: La Galera, 2013.

Hora del conte 1714

Bandolers i barretines: el 1714 al Penedès, de l'autor Bernat Soler.

Edat del públic: familiar, a partir de 6 anys.

Dinàmica de l'activitat: narració del conte a càrrec de Bernat Soler. Tot seguit es pot preparar un petit taller per als infants assistents, com per exemple l'elaboració d'un punt de llibre barretina (amb pals de fusta dels gelats i feltre o dibuixat).

Durada: la sessió pròpiament dura 45 min.

Juguem 1714

Edat del públic: per a infants a partir de 6 anys. Alguns dels tallers tenen una versió per a nens i nenes a partir de 3 anys.

Els materials que s'utilitzen són senzills i fàcils d'aconseguir.

Tallers: Casetes de roba, Torre portallapis, Castell portallapis, Dibuix amb xocolata, Taumatrop, Braçalet, Teler, Joc de l'Alquerc i Joc de memòria.

Visites escolars 1714

Objectius: apropar als alumnes els fets més rellevants del 1714 a través dels contes. Proporcionar a les escoles unes visites atractives. Crear unes eines d'ajuda als bibliotecaris per realitzar visites escolars temàtiques.

Contingut: S'han elaborat quatre visites per a educació infantil i primària que es divideixen per cicles: Infantil, P3, P4 i P5; Primària inicial 1r i 2n; Primària mitjà 3r i 4t; Primària superior 5è i 6è.

4.2 Contes a la biblioteca

El curs 2014-2015 es va elaborar una guia de contes per explicar a les biblioteques. Un recull dels llibres que han funcionat a les nostres biblioteques amb un seguit

d'observacions per tal de treballar-les durant les visites escolars o en altres activitats de foment de la lectura.

En aquest cas, la caixa d'eines es va titular «Contes a la biblioteca». Es va crear amb l'objectiu de dotar les biblioteques dels recursos necessaris per conduir una sessió de contes o visita escolar amb garantia d'èxit.

Un dossier de 20 contes, cada conte desenvolupat en una fitxa pràctica, separats per edats i amb una bibliografia complementària.

Música i poemes per a petits monstres
Lola Casas; Mercè Canals (il.); Pere Bonell (música)
Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2007
IP S33 Cas
Edats a qui va dirigit: de 6 a 9 anys (de 1ra 3r de primària)
Temes: por, poesia, música

Sinopsi

*Entreu, entreu!
El pànic us espera.
Sonen cadenes!
Quanta plorera!*

Aquests són els primers versos del llibre i també del primer poema, que conviden el lector i l'oient a preparar-se per les següents poesies.

Es tracta d'un recull escrit per Lola Casas sobre monstres i diferents situacions que els hi passa. A les pàgines d'aquest llibre hi viuen vampirs d'ullals punxeguts, esquelets que ballen claqué, mòmies venjatives, fantasmes solitaris, homes llunàtics, zombis esbojarrats, l'home del sac...

12 dels 21 poemes que hi ha al llibre tenen la versió musical. Interpretades algunes per la pròpia Lola Casas i d'altres amb veus corals, les melodies són magnífiques i alhora, algunes, realment aterridores.

Descripció de la narració

Rebem els infants amb la sala a les fosques. Els fem seure en rotllana i els expliquem que avui farem una activitat poètica – terrorífica. Tot seguit posem la pista 1 del CD *Entreu, entreu*.

Llegim poesia: n'hem seleccionat cinc per recitar acompanyades de la música, són aquestes: Zombis (pista 15), L'home del sac (Pista 14), El pop gegant (pista 16), El monstre de la rentadora (pista 17) i El ball dels esquelets (pista 21).

Fem grups: un cop escoltades les poesies, dividim la classe en cinc grups, tants com poesies hem llegit, i els demanem que es reunixin per interpretar una de les poesies davant la resta de la classe. Es a dir, hauran de teatraitzar cada poema i (en el cas de infants més grans) recitar el poema, també.

Ens tomem a reunir tots i cada grup fa la seva interpretació.

Acabem la sessió amb l'últim poema del llibre *Bona nit!* Els fem estirar a terra i escoltem la canço.

Materials de suport

Una llanterna o més, els poemes en A3 i plastificats, un reproductor de CD o portàtil i altaveus.

Dades de la narració

Durada aproximada: 1 hora (si ens entretenim podem fer-ho durar més)
Temps de preparació i recollida: 5 minuts
Personal necessari: 1

Observacions

Es una activitat fabulosa en molt sentit perquè es treballa la poesia d'una forma molt distesa i combinada amb la música; el tema dels monstres i la por, als petits, els encanta; fomenta el treball cooperatiu; s'ho passen bomba.

Si es vol, i es té el material, podem donar-los pintura de la cara perquè es maquillin i teles, per a disfressar-se.

Biblioteca de referència

Torres i Bages de Vilafranca del Penedès

4.3 Contes a la biblioteca: I***

Com cada curs, el tema triat es fa a partir de la votació de tots els membres del grup. El tema per treballar aquest curs ha estat el foment de la lectura en infants d'entre 11 i 13 anys. S'ha decidit treballar el fons de ficció destinat a aquest grup d'edat que les biblioteques de la Xarxa tenen a la signatura I3.

S'han creat dues línies de treball relacionades:

Desenvolupament de la col·lecció: tot el que gira al voltant del fons d'I3, conèixer què té cada biblioteca, llibres i col·leccions imprescindibles, autors importants i pautes per fer esporgada. D'altra banda, també es creu important treballar altres aspectes físics del fons com la seva distribució a la sala infantil, debatre si són necessaris els pictogrames o no, i altres detalls com exposar llibres o tenir retolats els prestatges.

Dinamització del fons d'I3: pensar activitats adreçades a la franja d'edat dels I3. La idea es debatre com dinamitzar aquest fons. Pensar estratègies per aconseguir que els nois i noies vinguin a la biblioteca, facin servir el carnet, i trobin atractiu el que se'ls proposa a partir del fons que tenim.

La idea és crear una petita guia de recursos que ens ajudi a potenciar els llibres I3 i fomentar la lectura entre els infants d'aquesta franja d'edat, tot sumant les idees i els esforços de tot el grup i altres aportacions externes.

5. Valoració

Fa tres anys, quan es va crear aquest projecte, es van marcar uns objectius i una metodologia de treball per al bon funcionament del grup. En aquest inici, els objectius van ser la guia i el plantejament per realitzar tots els treballs que hem anat elaborant. Tots els membres del grup vam creure en aquests punts i s'han mantingut presents al llarg d'aquestes tres edicions. Ara és hora d'extreure'n conclusions i veure si hem assolit o no aquests objectius i, en qualsevol cas, valorar-los.

La «Caixa d'eines del 1714» va ser un treball que acomplia els objectius de crear uns materials propis que fomentaven la lectura des de vessants tant diverses com tallers, clubs de lectura, hores del conte o visites escolars. També era un tema concret (tricentenari dels fets del 1714), que va suposar la creació d'un treball que van poder utilitzar tots els membres del grup i que, a més, es va poder exportar a tota la xarxa de biblioteques. Per últim, també va ser un projecte que es va presentar a escoles i centres de recursos per tal de potenciar les visites escolars. Els membres del grup van valorar positivament el tema, la metodologia de treball i el resultat final. I també es va fer una molt bona valoració des de la GSB i altres biblioteques de la xarxa.

Amb el segon document, «Contes a la biblioteca», es va assolir l'objectiu de crear materials per facilitar les activitats dirigides a fomentar la lectura entre els infants. Com en el cas del treball del 1714, el producte final va ser d'elaboració pròpia, que es va poder aprofitar a totes les biblioteques del grup i es va fer extensible a la xarxa. El tema triat va ser molt ben acollit pels membres del grup que, sovint, es trobaven limitats als contes més coneguts o els que ja havien usat en diverses ocasions.

Gràcies a aquest treball, alguns de nosaltres vam conèixer millor el nostre fons i/o vam poder presenciar noves maneres d'explicar contes.

A banda del llistat de contes, una de les coses més ben valorades del recull va ser el fet d'introduir comentaris de cada biblioteca sobre el funcionament del conte. Això fa que altres biblioteques puguin triar el conte que més escaigui a les necessitats del moment. Per últim, els membres del grup també van valorar molt positivament el fet de dedicar una de les reunions del grup a escoltar la narració dels contes que havia presentat cada biblioteca i una altra a intercanviar aquest recull amb la bibliotecària Glòria Gorchs, responsable de l'àrea infantil de la biblioteca Roca Umbert de Granollers, i reconeguda a la xarxa per la seva experiència en el foment de la lectura entre els infants. També valorem molt positivament el fet que altres biblioteques de la xarxa s'hagin encuriosit per alguns dels contes que figuren al recull i que, en alguns casos, hagin fet comentaris, peticions o felicitacions a les responsables de sales infantils.

Durant tot aquest temps, el que creiem que és més positiu és que s'ha aconseguit un espai on les responsables de les sales infantils de les biblioteques de la zona poden demanar consell, explicar les seves realitats i posar sobre la taula conflictes o necessitats. Un grup de treball on tothom se sent important i escoltat, i on tothom té les mateixes necessitats i treballa per un mateix objectiu: fomentar la lectura entre els nostres infants. Treballar en aquest grup ha suposat que tots els membres ens coneguem, que posem cara i nom a persones que treballen a les sales infantils de les biblioteques veïnes i que, probablement, tenen un perfil d'usuaris infantils molt semblant.

Per últim, afegir que les biblioteques de la zona de l'Alt Penedès-Garraf tenen realitats molt diverses, la qual cosa ha ajudat a enriquir aquestes trobades molt més del que s'esperava en un principi. En aquesta zona trobem biblioteques unipersonals, biblioteques molt grans i altres de més petites, biblioteques que formen part o tenen un pla de foment de la lectura al seu ajuntament i d'altres que no en tenen. També en forma part una biblioteca que no pertany a la Xarxa de biblioteques Municipals, com és el cas de la biblioteca de Gelida.

Amb això volem dir que, tot i els trets que ens diferencien, hem treballat en perfecte harmonia i tenint present, en tot moment, l'origen del grup: ser un punt de trobada on compartir experiències comunes i aprofitar els recursos entre les biblioteques més properes. En definitiva, podem dir que aquest grup de treball ha enfortit les sales infantils de la nostra zona i ens ha permès créixer com a grup i com a professionals, a més de conèixer-nos i enriquir-nos entre tots.